

Actieplan ter preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en polarisatie

2020-2024

1. Inleiding

Het beleid ter preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en polarisatie werd uitgebouwd toen Vlaanderen werd geconfronteerd met jihadisme en vertrekkende Syriëstrijders (Foreign Terrorist Fighters of FTF). De gruwel van de terreurbewegingen Islamitische Staat en Al Qaeda was niet meer alleen iets uit het buitenland, maar nestelde zich ook in onze steden en gemeenten. Dit resulteerde in verschillende opeenvolgende aanslagen in het Westen, waaronder ook in ons land in 2016. Het feit dat bepaalde personen, voornamelijk jonge mannen, maar ook vrouwen en minderjarigen, binnen onze samenleving aangetrokken werden tot verschillende religieus-extremistische visies en daarin zelfs ook actie ondernamen, maakte een passende aanpak noodzakelijk.

Er werden de voorbije jaren al heel wat structuren, beleid en expertise uitgebouwd, zowel op federaal als op Vlaams niveau. Dit vertaalde zich in verschillende actieplannen: het Plan R op federaal niveau, en het Actieplan ter preventie van Gewelddadige Radicalisering en Polariserings op Vlaams niveau. Met een nieuwe Vlaamse regering, die nieuwe accenten legt en rekening houdt met enkele recente evoluties en ontwikkelingen, is er nood aan een herziening van het vorige Vlaamse actieplan.

De dreiging vanuit religieus-extremistische, meer bepaald salafistische en islamistische hoek blijft, als grootste dreiging voor terroristische aanslagen, aanwezig in onze samenleving. Daarnaast moeten we ook waakzaam zijn voor andere vormen van radicalisering en extremisme, want er zijn naast het religieuze ook rechts-extremistische en links-extremistische varianten. Zo is er ondertussen ook een opgang van rechts-extremistisch gedachtegoed merkbaar zowel in België als internationaal. Zowel de Staatsveiligheid als het OCAD stellen momenteel vast dat de bedreigingen en het extremistisch gedachtegoed in die zin geëvolueerd zijn. Ook Europol stelde in zijn Terrorism Situation and Trend Report (TE-SAT) 2020 dat gewelddadig rechts-extremisme in opmars is. Bij rechts-extremisme, waarbij bepaalde individuen zich vanuit eerder racistische motieven of complottheorieën laten manipuleren door rechts-extremistische ideologieën, zijn er vooralsnog – in vergelijking met een aantal andere Europese landen – een relatief beperkt aantal terreurdaden in ons land geweest. Maar als overheid moeten we preventief te werk gaan om ook die voedingsbodem aan te pakken. We hebben ook aandacht voor links-extremisme en voor rechts-extremistische stromingen en organisaties binnen de minderheidsgroepen in ons land. Want deze vorm van extremisme vormt een grote dreiging voor minderheden binnen die minderheidsgroepen. Alle reële dreigingen voor de democratie in ons land dienen dus aangepakt te worden, zowel bijvoorbeeld het Madkhalistisch Salafisme als Blood and Honour als de Grijze Wolven.

Radicalisering is met andere woorden een breed begrip dat zich niet noodzakelijk tot één fenomeen beperkt. Extremisme kan zich dus op verschillende manieren uiten. Van de 79 haatpropagandisten die geregistreerd zijn in de Gemeenschappelijke Gegevensbank (GGB) hangen 49 personen (62%) een vorm van islamistisch extremisme aan, 22 (28%) hangen een rechts-extremistisch gedachtegoed aan en 8 (10%) komen uit de links-extremistische scene.¹

Het is dan ook aangewezen om een uitgebreider Vlaams beleid te ontwikkelen dat de verscheidenheid van de verschillende vormen van gewelddadige radicalisering, extremisme en terrorisme viseert en hierop antwoorden formuleert, te meer daar dikwijls dezelfde onderliggende mechanismen van maatschappelijke vervreemding en isolatie hieraan ten grondslag liggen. Alle varianten van extremisme bevatten namelijk het gemeenschappelijke gevaar dat ze in de kern de democratie en de pluraliteit van belangen, de scheiding der machten en de universaliteit van de mensenrechten negeren. Ook de toenemende polarisatie, die een vruchtbare voedingsbodem voor gewelddadige radicalisering, extremisme en terrorisme vormt, dient mee in dit beleid betrokken te worden.

Preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en polarisatie betreft een zeer brede aanpak. We versterken dan ook onze samenleving, onze structuren en het individu hiertegen. We hebben bijzondere aandacht voor de cruciale rol die de lokale besturen, de LIVC's en de socio-preventieve en curatieve diensten en voorzieningen hierbij kunnen spelen. Ook het individu wordt benaderd vanuit een aanklappende, op maat gesneden en multidisciplinaire aanpak.

Om de fundamentele vrijheden van onze samenleving te kunnen blijven waarborgen, moeten de Vlaamse veiligheidsstructuren versterkt en bijgestuurd worden. Het is dan ook uitermate belangrijk dat Vlaanderen een accuraat beeld kan vormen van de meest actuele dreigingen tegen onze samenleving. Goede samenwerking met, en informatie-uitwisseling en -doorstroming van en naar de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, de lokale overheden en de LIVC's, is hierbij ook cruciaal.

We hebben ook bijzondere aandacht voor de slachtoffers van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en polarisatie. Immers, ons Vlaams beleid heeft, naast het preventief bestrijden van alle vormen van extremisme en polarisering, uiteraard ook als hoofddoel om nieuwe slachtoffers te vermijden.

Daarnaast zullen we bijkomende kennis en expertise uitbouwen binnen de Vlaamse overheid. Radicalisering, extremisme, terrorisme en polarisering zijn namelijk evolutieve processen. Het is dan ook cruciaal dat recent wetenschappelijk onderzoek en internationale inzichten en tendensen in Vlaanderen geïmplementeerd kunnen worden.

Voorliggend actieplan gaat in op alle specifieke maatregelen die de Vlaamse overheid neemt op vlak van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en polarisering. *Bepaalde thematieken kunnen ook aan bod komen in andere Vlaamse en interfederale actieplannen.* Ook acties die behoren tot het reguliere beleid vanuit de verschillende beleidsdomeinen of die reeds zijn opgenomen in andere transversale beleidsplannen kunnen in brede

¹ Cijfers OCAD van 11 juni 2020.

zin bijdragen tot het realiseren van deze doelstelling. Deze worden hier evenwel niet hernomen. We verwijzen in dat verband naar de beleids- en begrotingstoelichting van de ter zake bevoegde ministers. In de praktijk is er uiteraard wel een wisselwerking: door preventief in te zetten op de fenomenen extremisme en polarisatie, wordt ook ingezet op het versterken van de samenleving en door het versterken van de samenleving wordt gestreden tegen het uitdijen van extremisme en polarisatie.

Dit actieplan zal dus voornamelijk focussen op de preventie en aanpak van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en polarisatie, met inbegrip van de verschillende, in onze maatschappij aanwezige vormen ervan, die zich zowel online als offline kunnen uiten en een gevaar betekenen voor onze democratische rechtsorde. Dit alles met het oog op het vermijden van nieuwe slachtoffers.

Ondertussen werd de analyse van het Vlaams Vredesinstituut van het vorige actieplan volbracht en gepubliceerd (december 2020) en heeft het VVSG opnieuw een bevraging van de lokale besturen gemaakt. De resultaten en aanbevelingen van deze studies werden geanalyseerd en waar aangewezen meegenomen bij het opstellen van huidig actieplan.

De beleidsinitiatieven zullen regelmatig worden geactualiseerd waarbij eventuele nieuwe acties ingeschreven kunnen worden. Na twee jaar zal een tussentijdse evaluatie worden uitgevoerd door het Vlaams Platform.

2. Terminologie – afbakening begrippen

Het is belangrijk om te duiden dat de term radicalisering niet enkel de gekende vorm van extremisme (nl. Syriëstrijders) inhoudt, maar dat er ook andere, minder voor de hand liggende vormen van radicalisering en extremisme sluimeren in onze samenleving.

Wat betreft de terminologie, worden zowel het radicaliseringsproces, extremisme als terrorisme, in de Wet van 11 december 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten gedefinieerd. Onderstaande drie definities vormen juridisch de basis van het mandaat van zowel de staatsveiligheid als het OCAD en worden dan ook het best gereflecteerd in ons Vlaams actieplan.

- Het radicaliseringsproces is een proces waarbij een individu of groep van individuen op dusdanige wijze wordt beïnvloed dat dit individu of deze groep van individuen mentaal gevormd wordt of bereid is tot het plegen van terroristische handelingen.² Radicalisering leidt ter verduidelijking niet altijd tot terrorisme. Het zijn allemaal complexe begrippen die enige nuancering vergen. Radicalisering is in hoofdzaak een proces dat in grote mate de houding ten aanzien van het gebruik van geweld bepaalt. Individuen en groepen maken bij radicalisering een geleidelijke, dynamische evolutie door waarbij zij radicale ideeën, opvattingen en visies overnemen of ontwikkelen. Het is dus een proces dat kan leiden - maar niet noodzakelijk leidt - tot gewelddadig extremisme. Dit is namelijk de bereidheid om het gebruik van geweld te aanvaarden om extremistische doeleinden te bereiken, zonder dat daarom effectief wordt overgegaan tot het uitoefenen van geweld.

² Wet van 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdienst – Art. 3, 15°.

- Met extremisme wordt bedoeld: racistische, xenofobe, anarchistische, nationalistische, autoritaire of totalitaire opvattingen of bedoelingen, ongeacht of ze van politieke, ideologische, confessionele of filosofische aard zijn, die theoretisch of in de praktijk strijdig zijn met de beginselen van de democratie of de mensenrechten, met de goede werking van de democratische instellingen of andere grondslagen van de rechtsstaat. Hieronder wordt ook het radicaliseringproces begrepen.³
- Terrorisme tenslotte, houdt het gebruik van geweld tegen personen of materiële belangen om ideologische of politieke redenen in, met als doel zijn doelstellingen door middel van terreur, intimidatie of bedreigingen te bereiken. Hieronder wordt ook het radicaliseringproces begrepen.⁴

Ook deradicalisering is een omstrede begrip en vraagt enige nuance. In eerste instantie wordt dit vaak beschouwd als het omkeren van het radicaliseringsproces. Maar in realiteit is het iets complexer dan dat. Kan een geradicaliseerde persoon überhaupt volledig deradicaliseren? Wanneer vertoont men terug 'genormaliseerd' gedrag, en wat is dat dan precies? Daarom is het beter om in te zetten op disengagement en curatieve projecten en zullen we ons in dit actieplan ook hierop focussen. Disengagement is eerder gedragsmatig en betekent het terugdringen en neutraliseren van de handelingen, en dan voornamelijk (de bereidheid tot) het gebruik van geweld. Het doel is te komen tot een individuele afkeuring van het gewelddadig gedrag van de groep waartoe men zich associeerde. Deradicalisering heeft eerder betrekking op een psychologische component, en houdt een wijziging in het cognitieve denkkader van de persoon, met betrekking tot diens ideologische en persoonlijke overtuigingen, in. Het gaat hierbij dus om een fundamentele wijziging in het gedachtegoed van de geradicaliseerde persoon. Curatieve projecten dragen bij aan het opnieuw aansluiting vinden in de samenleving en tot het bieden van een toekomstperspectief aan personen met een radicaliseringsproblematiek. Het gaat dus om begeleidingsinitiatieven en trajecten met het oog op re-integratie. Deradicalisering en disengagement kunnen dus deel uitmaken van een curatieve aanpak.

Polarisatie is de verscherping van tegenstellingen tussen groepen in de samenleving, die resulteert of kan resulteren in (een toename van) spanningen tussen groepen en in risico's voor de sociale veiligheid. Sociale onveiligheid kan hierbij gedefinieerd worden als het gevoel van onveiligheid in een buurt als gevolg van gepleegde criminaliteit; (gepercipieerde) overlast of conflicten tussen groepen of burgers onderling in die buurt.⁵ In dit plan behelst polarisatie enkel polarisatie die tot radicalisering of geweld leidt, zoals het verheerlijken van gewelddadige acties of zelfs het daadwerkelijk overgaan tot wetsoverschrijdende handelingen.

³ Wet van 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdienst – Art. 8, 1° c).

⁴ Wet van 30 november 1998 houdende regeling van de inlichtingen- en veiligheidsdienst – Art. 8, 1° b).

⁵ Nota 'Curatieve aanpak, disengagement- en deradicaliseringsinitiatieven in België' van OCAD, mei 2018.

3. Doelstellingen en acties

Iedere actie wordt als volgt weergegeven:

Actie	Coördinerend minister	Trekker	Timing	Budget
Bestaande actie die wordt uitgebreid/aangepast	Betrokken ministers	Partner		
Bestaande actie die wordt verder gezet				
Nieuwe actie				

DOELSTELLING 1: WE VERSTERKEN ONZE SAMENLEVING TEGEN POLARISATIE, ZOWEL ONLINE ALS OFFLINE.

Zowel salafistische en jihadistische als andere extremistische groeperingen propaganderen een sterk gepolariseerd wereldbeeld. Hierbij stelt het OCAD dat de polarisatie van de samenleving, met het wederzijdse antagonisme tussen rechtsextremisme en islamisme, een feit is in het echte leven en op het internet.

Terwijl de notie radicalisering slaat op een proces dat een individu of groep doorgaat, heeft het begrip polarisatie betrekking op de relatie tussen onderscheidbare groepen of individuen onderling. Polarisation kan dan ook gezien worden als een mechanisme dat breder dient opgevat te worden dan radicalisering. Het gaat hier immers om de verhouding tussen diverse actoren op het maatschappelijk veld, terwijl radicalisering zich kan beperken tot personen of een groep, zonder dat dit tot uiting komt doorheen een polarisatieproces (en dus andere personen of groepen erbij betrokken zijn).⁶

Evident is niet elke vorm van polarisatie ongewenst. We moeten opletten dat het debat als georganiseerd meningsverschil en drijver van maatschappelijke evolutie niet weggezet wordt als ongewenste polarisatie. Wanneer polarisatie echter als methode aangewend wordt voor radicalisering en extremisme of zelfs een legitimatie vormt voor geweld, moet dit absoluut aangepakt worden.

Bovendien houden polarisatie en radicalisering elkaar in stand en versterken ze elkaar wederzijds. Enerzijds kan radicalisering – of radicaal gemotiveerde daden – leiden tot polarisatie. Anderzijds kan polarisatie een voedingsbodem zijn voor radicalisering. Neem nu bijvoorbeeld de

⁶ https://www.kennisplein.be/Documents/Eindrapport%20%27Polarisering%20en%20radicalisering_een%20integrale%20preventieve%20aanpak%27%20.pdf

terreuraanslagen en de Syrië-strijders. De gecreëerde polarisatie vanuit haatpredikers was een belangrijke voedingsbodem voor de religieus-extremistische aanslagen in eigen land. De aanslagen op hun beurt hebben dan weer het rechts-extremistische gedachtegoed aangewakkerd, wat dan weer leidt tot een toenemende segregatie, zowel fysiek als mentaal. Samen met de maatschappelijke vervreemding kan deze vorm van polarisatie opnieuw leiden tot extremisme en het stellen van extremistische handelingen. We moeten die vicieuze cirkel van wederzijdse polarisatie doorbreken.

Eveneens kan er sprake zijn van polarisatie binnen bepaalde gemeenschappen, zoals bijvoorbeeld tussen gematigde en geradicaliseerde moslims, of tussen bepaalde gemeenschappen die bijvoorbeeld een rechts-extremistische en zelfs fascistisch gedachtegoed navolgen, en daarbij de andere minderheidsgroepen binnen hun gemeenschap gaan bedreigen. Zo moeten we van jongs af aan starten met het voorkomen van bepaalde haatspraak⁷ naar andere gemeenschappen toe en leren we onze kinderen dat het verheerlijken van bepaalde vormen van extremistisch gedachtegoed alleen maar tot polarisatie leidt. Dus ook bij andere vormen van extremisme binnen minderheidsgroepen is het van belang een verbindend verhaal te creëren. Vooral online haatpropaganda en sociale media spelen in sommige gevallen een determinerende rol. Maar het kan ook gaan om het versturen van anonieme brieven met intimidaties of bedreigingen, betogingen en daden van vandalisme of bekladden met haatboodschappen. Een andere zorgwekkende vaststelling is dat extremistische groeperingen hun communicatiestrategie aanpassen, waardoor ze veel meer onder de radar blijven. We moeten dan ook inspelen op de inhoud van deze boodschappen en hier een tegengewicht bieden (zowel online als offline) en de weerbaarheid en kritische zin van onze maatschappij en de hiervoor kwetsbare individuen versterken.

Om te vermijden dat polarisatie escaleert en radicalisering en extremisme aanwakkert, dient er dan ook ingezet te worden op de ontwikkeling, verspreiding en verankering van positieve beeldvorming en op verbindende communicatie (connecting narratives). We zetten in op het verbeteren van de vertrouwensbanden en het ondersteunen van instellingen en sociale actoren die hier een constructieve rol in opnemen.

We ontwikkelen tevens een specifieke aanpak om desinformatie, fake news en complottheorieën te ontcrachten en vijandbeelden terug te dringen. Ook het kritisch en weerbaar denken dient hierbij te worden gevoed, bijvoorbeeld door in te zetten op mediawijsheid zowel binnen als buiten het onderwijs en het gebruik van een vertrouwde omgeving om een diepgaande en kritische discussie te kunnen aangaan met jongeren over radicalisering, extremisme, terrorisme en polarisering.

Voor die personen die zich reeds in een aliëneringsproces bevinden of dreigen af te glijden naar radicalisering, stimuleren we burgerschapszin en het opnemen van maatschappelijk engagement in de samenleving als middel om deze personen opnieuw aansluiting te laten vinden bij de maatschappij. We laten zien dat alle mensen deel kunnen uitmaken van onze samenleving. Iedereen wordt uitgenodigd om zijn/haar bijdrage te doen en samen vorm te geven aan de maatschappij van morgen. Wanneer mensen zich (opnieuw) geconnecteerd voelen met de samenleving, met hun buurt, wanneer ze de toekomst van hun buurt zelf in handen kunnen nemen, kan het vervreemdingsproces worden tegengegaan. Door actief in te zetten op samenleven met

⁷ *Wat de wettelijke definitie van haatspraak betreft, zie o.m. artikel 22 federale Antidiscriminatiewet en artikel 31 Gelijkekansendecreet juncto artikel 444 Strafwetboek, en de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof hieromtrent.*

elkaar en niet naast elkaar, door getto's tegen te gaan, door op zoek te gaan naar verbinding i.p.v. verdeling, halen we de voedingsbodem voor radicalisering en extremisme weg.

<p>Actie 1.1: Afstemmen en voorzien van een ondersteuningsaanbod rond polarisatie via een overkoepelend netwerk</p>	<p>Minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen</p>	<p>KBBJ (Agentschap Binnenlands Bestuur) KBBJ (Agentschap Integratie en Inburgering)</p>	<p>1 april 2021 – 31 maart 2023</p>	<p>104.320 euro / jaar</p>
<p>De partners op het terrein hebben nood aan een verbeterd ondersteuningsaanbod rond polarisatie. Het bestaande aanbod is immers versnipperd en onvolledig. Om gericht te kunnen inspelen op vragen, moet het bestaande aanbod beter afgestemd worden en moet er ook worden nagegaan waar bijkomend aanbod kan worden ontwikkeld. Dit willen we bereiken door middel van een overkoepeld netwerk polarisatie.</p> <p>Vanuit Kazerne Dossin werd het 'Wij-Zij-netwerk' project opgezet om rond dit thema een netwerk en hub te creëren in functie van de vraag naar ondersteuning bij polarisatie. Het netwerk zal kennis en expertise uitbouwen inzake polarisatie (waaronder bv de dynamiek, stadia en verschijningsvormen van polarisatie, de onderliggende denkbeelden, mogelijke de-escalatiestrategieën). De ontwikkelde tools en strategieën beogen hierbij professioneel een houvast te bieden aan lokale besturen, organisaties, verenigingen en practici die momenteel zoekende zijn over wat polarisatie precies is en over hoe men beter met polarisatie kan omgaan.</p> <p>In het kader van het Wij-Zij Netwerk zal vooreerst een online kennisplatform (verder) worden uitgebouwd. Op dit platform worden onderzoeken, sterke praktijken, opleidingen en ervaringen gedeeld. Tevens zal het netwerk een extra projectmedewerker inzetten die dienstverlening mogelijk maakt. Meer bepaald worden er vormingen georganiseerd voor professionals, zowel op maat als via open vormingsdagen. Daarnaast worden er verschillende diensten zoals intervisies aangeboden aan overheden en organisaties. Ten slotte worden al deze acties tevens gecommuniceerd naar het grote publiek.</p>				
<p>Actie 1.2: Opbouwen van expertise en uitwerken van een aanpak rond polarisatie, haatspraak en desinformatie voor lokale besturen</p>	<p>Minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen</p>	<p>KBBJ (Agentschap Binnenlands Bestuur) KBBJ (Agentschap</p>	<p>2021-2024</p>	<p>Binnen de reguliere middelen</p>

		Integratie en Inburgering)		
		Lokale besturen		
<p>Lokale besturen zijn momenteel sterk zoekende hoe ze binnen de lokale context moeten omgaan met die vormen van polarisatie, haatspraak en desinformatie die een voedingsbodem of legitimatie kunnen vormen voor extremisme, of zelfs effectief leiden tot gewelddadige acties. Daarom zullen we vooreerst hierrond de nodige kennis en expertise opbouwen. We ontwikkelen tevens een aanpak die specifiek gericht is op de lokale besturen en die op de lokale realiteit inspeelt.</p> <p>We zetten hierbij in op initiatieven die de lokale besturen handvaten aanreiken om met deze vormen van polarisatie, haatspraak en desinformatie om te gaan, waaronder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ABB zal in samenwerking met het VVSG een vorming communicatie aanbieden voor lokale besturen (2021 -2022). Vandaag de dag wordt 'communicatie' immers enerzijds onderschat als mogelijke factor die aanleiding kan geven tot polarisatie die een voedingsbodem of legitimatie kan vormen voor extremisme. Anderzijds wordt het ook steeds belangrijker om te werken aan verbinding. We bieden dan ook een vorming communicatie aan zodat lokale besturen concrete tools aangereikt krijgen. De concrete inhoud van de vorming zal daarbij aansluiten op de noden en behoeften van de lokale besturen (bv 'Mediative Speech en Mediative Behaviour'). • Verder ontwikkelde het AgII de afgelopen jaren een aanpak om lokale besturen te ondersteunen in concrete gevallen van polarisatie of maatschappelijke spanningen. Dit AgII-aanbod krijgt verder vorm en wordt verdiepend ingezet bij nieuwe uitdagingen in het samenleven in diversiteit. • Het AgII zal daarnaast, in samenwerking met het VVSG en het netwerk polarisatie, lokale besturen een aanbod op maat aanbieden, waaronder de organisatie van webinars voor medewerkers van lokale besturen die concreet aan de slag willen gaan met lokale uitdagingen inzake polarisatie. 				
Actie 1.3: Opzetten van sensibiliseringscampagne(s) tegen haatspraak	Minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen	KBBJ (Agentschap Binnenlands Bestuur)	2021-2024	ABB (200.000 euro)
<p>Naast de doelbewuste communicatie en strategieën die door extremisten en extremistische organisaties worden gehanteerd omtrent haatspraak, is er ook de bredere bevolking die hieraan wordt blootgesteld. Soms is men zich niet altijd even bewust van de grenzen van wat al dan niet aanvaardbaar is, draagt men al dan niet bewust bij tot het verspreiden van dergelijke boodschappen of weet men gewoon niet hoe te reageren ('silent majority'). Het bewustzijn en het kritisch denken hieromtrent moet daarom worden versterkt. Er wordt dan ook beoogd (één of meerdere) sensibiliseringscampagne(s) uit te werken inzake de problematiek van haatspraak en de impact ervan op individuen, groepen en gehele samenleving. We organiseren een</p>				

<p>sensibiliseringscampagne waarbij tools worden aangeboden om handelingsverlegenheid weg te nemen en handvaten worden aangereikt over de wijze waarop men het best kan reageren wanneer men geconfronteerd wordt met verschillende vormen van haatspraak (bv.antisemitische of homofobe haatboodschappen). Hierbij wordt er ook gezocht naar partnerschappen met andere relevante sectoren en organisaties om de/ze campagne(s) vorm te geven en uit te rollen. Eventuele gezamenlijke campagnes zijn op maat, eigentijds en zo creatief mogelijk en worden in onderling overleg naar vorm en inhoud bepaald.</p>				
<p>Actie 1.4: Expertise over polarisering opbouwen, versterken en ver spreiden</p>	<p>Minister van Brussel, Jeugd en Media</p>	<p>CJSM (Departement Cultuur, Jeugd en Media)</p>	<p>2020-2024</p>	<p>Binnen de reguliere middelen</p>
<p>Samen met experts, partnerorganisaties en samenwerkingsverbanden dragen we bij aan het verzamelen en op brede schaal verspreiden van kennis, vaardigheden en attitudes om op een bewuste, kritische en creatieve manier met media om te gaan en weerbaarheid op te bouwen in het detecteren, signaleren en verwerken van thematieken met betrekking tot polarisering, waaronder de problematiek van -online- haatspraak. We identificeren werkzame tools en methodieken. Initiatieven zoals de opmaak en verspreiding van educatieve pakketten worden gestimuleerd. We hebben hierbij oog voor onderscheiden doelgroepen, waaronder kinderen en jongeren, opvoedingsverantwoordelijken, begeleiders en burgers.</p>				
<p>Actie 1.5: Inbedden van de expertise van het project 'Samenleven en sociale cohesie ten tijde van maatschappelijke spanningen'</p>	<p>Minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen</p>	<p>KBBJ (Agentschap Binnenlands Bestuur)</p>	<p>1 januari 2020 – 31 december 2021</p>	<p>85.000 euro</p>
<p>De organisatie Ceapire stelt haar expertise ter beschikking om mobiele vertrouwde omgevingen in heel Vlaanderen op te zetten. Het gaat hierbij om veilige en laagdrempelige online of fysieke ruimtes waar mensen kunnen praten over thema's die gevoelig liggen in het kader van polarisering en radicalisering zoals maatschappelijke hangijzers, identiteitsvraagstukken en cultureel gevoelige onderwerpen. De deelnemers krijgen hierbij de ruimte om vragen te stellen en hun mening te geven; dit alles onder begeleiding van een deskundige van Ceapire. Op deze manier wil de organisatie mensen met elkaar verbinden.</p>				
<p>Actie 1.6: Inzetten op inclusie van kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt</p>	<p>Minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale</p>	<p>WSE (VDAB)</p>	<p>Doorlopend</p>	<p>Binnen de reguliere middelen</p>

	economie en Landbouw			
<p>Vanuit zijn maatschappelijke opdracht biedt VDAB daarom speciale tewerkstellingstrajecten aan voor kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt. De methodiek die VDAB hanteert om werkzoekenden zo snel en duurzaam mogelijk naar werk toe te leiden is gebaseerd op het zelfredzaam maken van de werkzoekende via een maatgerichte aanpak met inzet van de gepaste methodieken (het bepalen van een jobdoelwit, versterken van sollicitatievaardigheden, opstellen van een goed cv, versterken van arbeidsmarktcompetenties, aanscherpen technische competenties,...) om de werkzoekende zo snel en duurzaam mogelijk aan het werk te krijgen. In het kader van deze maatgerichte aanpak wordt extra aandacht besteed aan radicaliserende jongeren. Ook het formeel verbod aan VDAB-klanten om een extremistisch discours van religieuze of politieke aard door gelijk welk middel in VDAB-locaties te propageren komt hier aan bod. De VDAB-bemiddelaars krijgen informatie en vormingsmogelijkheden om alert te zijn voor tekenen van radicalisering en extremisme, in samenwerking met partners. Hierbij richt de VDAB zich op alle mogelijke vormen van radicalisering.</p>				
Actie 1.7: Online positieve narratieven ter preventie van radicalisering in het Vlaamse onderwijs	Minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand	OV (Onderwijs)	1/1/2020 tot 31/12/2021	991.248 euro (waarvan 90 % door de EU wordt gefinancierd en 10% uit DOV)
<p>NOCAP wil jongeren, leerkrachten en directies in het Vlaamse onderwijs ondersteunen in het stimuleren van correcte, consistente en positieve communicatie m.b.t. deradicalisering in brede zin om zo bij te dragen tot een positief school- en klasklimaat. Dit door middel van het aanbieden van online leermodules, livestreamsessies en lesmateriaal voor leerkrachten over polarisering, identiteit in een diverse samenleving en fake news en hun rol als leerkracht in deze thema's. Influencers zetten zich in op sociale media om jongeren tussen de leeftijd 14 - 18 jaar weerbaarder te maken en zo bij te dragen tot een positieve ontwikkeling van hun persoonlijkheid in deze kwetsbare periode. De KU Leuven staat in voor de evaluatie van het project.</p>				

DOELSTELLING 2: WE HANTEREN EEN KRACHTDADIGE AANPAK TEGEN ALLE VORMEN VAN EXTREMISME IN ONZE SAMENLEVING, ZOWEL ONLINE ALS OFFLINE.

Het krachtige medium dat het internet is, en meer bepaald websites en discussiefora zijn een uiterst geschikte voedingsbodem om aanhang te winnen. Het gaat om internetfora en chatboxen, omdat deze een persuasief middel kunnen zijn om personen zowel direct als indirect te beïnvloeden. Het internet is ook een effectief middel voor reeds geradicaliseerde personen, zodoende hen nog verder te drijven in hun radicale opvattingen.

In tegenstelling tot links-extremisme, waarbij verschillende groeperingen meer onderling met elkaar samenwerken, maakt ook rechts-extremisme vooral online een sterke opmars. De meest gebruikte tool wereldwijd is nog steeds het internet. Dat blijft een broeihaard voor ideeën, rekrutering, financiering en zelfs directe actie. Zo zullen lone actors vooral online hun inspiratie opdoen. We ontwikkelen daarom samen een kordate aanpak tegen alle vormen van online extremisme en hebben hierbij oog voor de uitdagingen waarvoor bepaalde online technieken (misbruik van algoritmes, clickbots, trolling, ...) en specifieke online fora (bv. gamers, incel) of tools (bv. snapchat, whatsapp...) ons stellen.

We bestrijden de verschillende verschijningsvormen van online extremisme (haatspraak, complottheorieën, verheerlijken en aanzetten tot geweld, ontmanteling of destructie van de democratie, mensenrechten of rechtstaat, ...) eveneens door middel van een gerichte samenwerking met andere partners, waaronder het federale (o.m. Internet referral unit) en Europese niveau (Europese Unie, Raad van Europa), de online platformen en andere stakeholders.

Ook offline moet extremisme krachtadig worden aangepakt. We versterken en verankeren hierbij de reeds ontwikkelde goede praktijken, zowel binnen de lokale besturen als binnen de verschillende beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid, zoals onder meer de ambtenaren die in bepaalde steden en gemeenten werken rond de preventie van extremisme, het aanspreekpunt radicalisering en polarisering in het onderwijs, de rol en het takenpakket van de VVSG, specifieke opleidingen rond het herkennen van en omgaan met radicalisering, ... Daar waar mogelijk breiden we deze uit naar andere vormen van extremisme en andere relevante sectoren. Ook nieuwe initiatieven kunnen hier aan bod komen zoals het ontwikkelen van gerichte vormingen, begeleidingstrajecten en sensibiliseringscampagnes, het uitbouwen van netwerken en samenwerkingsverbanden, het opbouwen en ter beschikking stellen van expertise en advies, zowel binnen de lokale besturen als de verschillende beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid.

Actie 2.1: Verderzetten van de Helplijn Radicalisering binnen de Opvoedingslijn en Lotgenotengroep.	Minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding	WVG (Agentschap Opgroeien)	2020 - 2021	80.000 euro
<p>De ondersteuning van de Helplijn Radicalisering binnen de Opvoedingslijn wordt gecontinueerd tot en met 2021. Hier kunnen ouders en andere opvoedingsverantwoordelijken terecht met vragen of zorgen rond dit thema.</p> <p>De ondersteuning van Lotgenotengroepen (ouders die met deze vragen geconfronteerd worden) wordt ook gecontinueerd binnen de Huizen van het Kind. Beide projecten richten zich op de ondersteuning van opvoedingsverantwoordelijken.</p> <p>Na 2021 zal de Helplijn worden geëvalueerd.</p>				

Actie 2.2: Herzien van de procedure voor de erkenning van nieuwe scholen.	Minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand	OV (Onderwijs)	Conceptnota: voorzien in najaar 2021	Binnen de reguliere middelen
De procedure wordt herzien in functie van strikte naleving van de toepassing van de grond- en mensenrechten zoals beschreven in het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. We hebben in dat kader ook aandacht voor de aanpak van problematische financiering.				
Actie 2.3: Begeleide bezoeken aan Kazerne Dossin als leermaatregel ter bestrijding van haatmisdrijven.	Minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, Minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme	KBBJ (Agentschap Binnenlands Bestuur) WVG (WVG, afdeling Justitiehuisen)	1 mei 2021 – 1 mei 2024	232.540 euro (3 jaar)
<p>In een alternatieve aanpak van haatmisdrijven worden verdachten vandaag reeds op occasionele basis toegeleid naar Kazerne Dossin voor een bezoek als leermaatregel. Dit maakt dan deel uit van een procedure van bemiddeling en maatregelen geïnitieerd door het parket, maar kan ook een door de rechtbank opgelegde probatievoorwaarde zijn. Op dit moment worden deze bezoeken ad hoc omkaderd.</p> <p>In nauw overleg met de procureur des Konings te Antwerpen werd een meer gestructureerde en duurzame benadering uitgewerkt met de bedoeling deze in een aanloopfase toe te passen in de gerechtelijke arrondissementen Antwerpen en Limburg. De maatregel van een begeleid bezoek aan Kazerne Dossin beoogt een leerproces met vooraf afgebakende inhoud en een toe-eigening door de betrokkene. Via een interactieve aanpak streeft het traject inzicht in het eigen handelingsvermogen en gedragsverandering na. De betrokkene wordt geconfronteerd met de risico's en gevolgen van zijn of haar gedrag voor anderen en voor zichzelf.</p>				

DOELSTELLING 3: WE BOUWEN DE SAMENWERKING EN COÖRDINATIE TUSSEN ALLE NIVEAUS EN STRUCTUREN VERDER UIT EN WE VERSTERKEN DE INFORMATIE-UITWISSELING.

De bestaande structuren en instellingen functioneren in het algemeen goed. Op Vlaams administratief niveau wordt de afstemming met het lokale en federale niveau verzekerd via het Vlaams Platform radicalisering. Ook andere uitgebouwde structuren, zoals de Vlaamse vertegenwoordiging in de

Nationale Task Force en bepaalde werkgroepen van het Plan R (preventie, communicatie, gevangenis) zullen worden verdergezet om een preventieve en repressieve aanpak optimaal af te stemmen.

Een goede samenwerking met en informatie-uitwisseling en -doorstroming van en naar de inlichtingen- en veiligheidsdiensten, het gevangeniswezen, de lokale overheden en de LIVC's, en tussen de strafuitvoeringsdiensten is eveneens cruciaal. Immers, een gezamenlijke aanpak is geënt op het delen van informatie, zodat elke noodzakelijke actor tijdig op de hoogte is en kan ingrijpen wanneer nodig. De parlementaire onderzoekscommissie terroristische aanslagen wees in haar rapport ook al naar een betere informatiedoorstroming tussen verschillende overheids- en veiligheidsdiensten, alsook tussen de verschillende beleidsniveaus en overheidsdiensten. We zullen dan ook constructief en proactief samenwerken met alle actoren om deze informatie-uitwisseling verder optimaal te organiseren. Voor een efficiënte en effectieve veiligheidsaanpak versterken we de samenwerking met het federale niveau en alle partijen in de veiligheidsketen in het kader van het veiligheidsbeleid, o.a. via bijdrage aan de Kadernota Integrale Veiligheid en het Nationaal Veiligheidsplan. Hierbij speelt ook de door de Vlaamse regering aangestelde verbindingsofficier een sleutelrol.

Ieder betrokken beleidsdomein blijft daarnaast zelf eigen netwerken uitbouwen en zorgt voor interne en externe informatiedeling en afstemming binnen de eigen sector in het kader van de uitvoering van de eigen (decretale) opdrachten.

Tot slot is het belangrijk om op de hoogte te zijn van internationale ontwikkelingen en waar mogelijk af te stemmen en desgevallend samen te werken, zoals het Radicalisation Awareness Network (RAN) van de Europese Unie.

COORDINATIE OP VLAAMS NIVEAU EN BINNEN DE BELEIDSDOMEINEN/SECTOREN

<p>Actie 3.1: Coördineren van het Vlaams Platform dat het beleid voorbereidt, uitvoert en opvolgt</p>	<p>Minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen</p> <p>Minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,</p> <p>Minister van Welzijn Volksgezondheid,</p>	<p>KBBJ (Agentschap Binnenlands Bestuur)</p> <p>OV (Onderwijs)</p> <p>CJSM (Sport)</p> <p>WVG</p> <p>WVG (WVG, afdeling Justitiehuisen)</p>	<p>Doorlopend</p>	<p>Binnen de reguliere middelen</p>
--	--	--	-------------------	-------------------------------------

	<p>Gezin en Armoedebestrijding, Minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, Minister van Brussel, Jeugd en Media, Minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw</p>	<p>CJSM (Departement Cultuur, Jeugd en Media) WSE KBBJ (Agentschap Integratie en Inburgering) OCAD VGC FOD Justitie</p>		
<p>Er is een Vlaams Platform – een netwerk van aanspreekpunten vanuit de verschillende beleidsdomeinen en entiteiten (KB, OV, WVG, CJM, WSE, Sport), het OCAD, de FOD Justitie, de VGC en de VVSG.</p> <p>De actoren in het Platform bereiden het beleid inzake de preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en polarisatie voor door kennis en expertise uit te wisselen. Meer bepaald informeren ze elkaar over nieuwe evoluties en projecten, detecteren ze hiaten/noden en denken ze na over een mogelijke aanpak om hieraan tegemoet te komen, waarbij ze tevens beleidsadviezen kunnen formuleren.</p> <p>Bij de uitvoering en opvolging van dit beleid worden de initiatieven over de verschillende beleidsdomeinen en -niveaus op elkaar afgestemd.</p> <p>Tevens staat het Vlaams Platform in voor de actualisatie en, na 2 jaar, een tussentijdse evaluatie van dit actieplan.</p>				
<p>Actie 3.2: Voorzien van een overzichtelijke doorstroming en bekendmaking van het bestaande aanbod en instrumenten inzake de preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en polarisatie.</p>	<p>Minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, Minister van Onderwijs, Sport,</p>	<p>KBBJ (Agentschap Binnenlands Bestuur) OV (Onderwijs) CJSM (Sport) WVG</p>	<p>Doorlopend</p>	<p>Binnen de reguliere middelen.</p>

	Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, Minister van Welzijn Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding Minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, Minister van Brussel, Jeugd en Media, Minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw	WVG (WVG, afdeling Justitiehuisen) CJSM (Departement Cultuur, Jeugd en Media) WSE KBBJ (Agentschap Integratie en Inburgering)		
<p>De verschillende beleidsdomeinen zorgen voor een duidelijke, laagdrempelige (en gezamenlijke) communicatie over het beleid en het bestaande aanbod en instrumenten. Ook andere partners zoals VVSG kunnen informatie aanleveren. De centrale portaalwebsite, onder beheer van ABB, wordt permanent geactualiseerd.</p> <p>Daarnaast zal nagegaan worden hoe de bestaande databank Sociale Samenhang meer afgestemd en uitgebouwd kan worden. Hierrond wordt tevens een tweejaarlijkse workshop georganiseerd. In functie van concrete initiatieven en ontwikkelingen zal steeds worden gezorgd voor een vlotte informatiedoorstroming naar de belanghebbenden.</p>				
Actie 3.3: Projectgroep radicalisering/polarisering en regionale aanspreekpunten binnen het Agentschap Opgroeien	Minister van Welzijn Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding	WVG (Agentschap Opgroeien)	2020 - 2024	Binnen de reguliere middelen.
Binnen het agentschap Opgroeien zijn reeds de nodige dwarsverbindingen gelegd om de communicatie en informatie aangaande radicalisering te stroomlijnen. Op centraal niveau is de projectgroep radicalisering actief, met daarin vertegenwoordigers van elke entiteit binnen het agentschap				

Opgroeien opdat de uitvoering van het actieplan centraal opgevolgd zou worden. Daarnaast zal het een forum aanbieden voor de opvolging van concrete dossiers waarbij sprake is van radicalisering. Deze projectgroep is tevens de schakel naar externe contacten inzake radicalisering.

Verder zorgt de projectgroep voor beleidsontwikkeling op vlak van radicalisering en polarisering binnen Opgroeien. Bestaande en nieuwe tendensen in de samenleving worden tegen het licht gehouden van onze maatschappelijke opdrachten inzake preventie en hulpverlening. We zien voor de komende jaren vb. een opdracht liggen in het verder verkennen van het fenomeen van rechtsextremisme. Dit ligt in lijn met de bevindingen van OCAD dat het rechtsextremisme aan belang wint in onze samenleving en de wens van de Vlaamse regering om alle vormen van extremisme aan te pakken.

Het centrale aanspreekpunt van Opgroeien onderhoudt regelmatige contacten met de regionale aanspreekpunten radicalisering (referentieconsulenten). Zij worden permanent geïnformeerd over relevante ontwikkelingen m.b.t. radicaliserende minderjarigen. Er worden jaarlijks 3 à 4 intervisies georganiseerd met de regionale aanspreekpunten waar zij onderling hun ervaringen wisselen over het werken met minderjarigen in een context van radicalisering/polarisering in de jeugdhulp. Het doel van deze intervisies is van elkaar leren, elkaar informeren, concrete knelpunten in dossiers gezamenlijk bespreken en oplossen. Zij worden hierin bijgestaan door het centrale aanspreekpunt. We bieden tijdens deze intervisies tevens een forum voor externe deskundigen, interessante nieuwe projecten of onderzoeken om zich te komen voostellen en hun werking bekend te maken bij de referentieconsulenten.

Actie 3.4: Het inzetten van referentiepersonen binnen het leerplichtonderwijs, het hoger onderwijs en het volwassenonderwijs

Minister van
Onderwijs, Sport,
Dierenwelzijn en
Vlaamse Rand

OV (Onderwijs)

Doorlopend

Binnen de
reguliere
middelen

De referentiepersonen binnen het leerplichtonderwijs, het hoger onderwijs en het volwassenenonderwijs worden enerzijds ingezet om te informeren en te ondersteunen en anderzijds om de vinger aan de pols te houden. Deze referentiepersonen zijn ook een contactpersoon voor het centraal aanspreekpunt in functie van overleg, informatiedoorstroming en kennisdeling. Deze referentiepersonen komen op geregelde tijdstippen samen en konden al heel wat expertise opbouwen en delen rond het thema radicalisering/polarisering en staan ook in voor ondersteuning van collega's die problemen ervaren rond deze topics. Zij kregen ook al verschillende vormingen.

Actie 3.5: Inzetten op informatiedeling en uitwisseling via het sectoroverleg Jeugd

Minister van Brussel,
Jeugd en Media

CJSM
(Departement
Cultuur, Jeugd
en Media)

2020 - 2024

Binnen de
reguliere
middelen

We werken aan heldere informatiedeling en -uitwisseling met de sector via het sectoroverleg Jeugd. Het sectoroverleg bestaat uit jeugdorganisaties op Vlaams niveau die werken met kinderen en jongeren. Het doel van het sectoroverleg is om enerzijds informatie over het beleid en aanbod inzake de preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en polarisatie te ontsluiten naar de betrokken organisaties en anderzijds om de vinger aan de pols te houden wat betreft de noden en realiteit van de sector en van kinderen en jongeren.

Actie 3.6: Ondersteunde experts in radicaliseringsdossiers	Minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme	WVG (WVG, afdeling Justitiehuisen)	Doorlopend	Binnen de reguliere middelen
De Afdeling Justitiehuisen ontwikkelde een model van ondersteunende experts in radicaliseringsdossiers voor de justitiehuisen in het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht. Elke justitieassistent die wordt aangesteld in een concreet radicaliseringsdossier, krijgt de ondersteuning van één van deze experts. De experts kregen reeds verschillende opleidingen en vormingen. Dit model zal de komende jaren verder ontwikkeld worden en de expertise zal nog verder verfijnd worden in functie van de noden.				

SAMENWERKING MET DE FEDERALE OVERHEIDSDIENSTEN

Actie 3.7: Versterken van de samenwerking met federale overheidsdiensten	Minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen Minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, Minister van Welzijn Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, Minister van Justitie en Handhaving,	KBBJ (Agentschap Binnenlands Bestuur) OV (Onderwijs) CJSM (Sport) WVG (Agentschap Opgroeien) WVG (WVG, afdeling Justitiehuisen) CJSM (Departement Cultuur, Jeugd en Media)	Doorlopend	Binnen de reguliere middelen
---	---	---	------------	------------------------------

	<p>Omgeving, Energie en Toerisme,</p> <p>Minister van Brussel, Jeugd en Media,</p> <p>Minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw</p>	<p>WSE</p> <p>KBBJ (Agentschap Integratie en Inburgering)</p> <p>OCAD</p> <p>FOD Justitie</p> <p>VGC</p>		
<p>De versterking van de samenwerking met de federale overheidsdiensten gebeurt vooreerst door de vertegenwoordiging van de Vlaamse overheid in de National Task Force (NTF) en de relevante werkgroepen van het federale plan Radicalisme. Hierbij neemt ABB deel aan de vergaderingen van de werkgroepen preventie, strategische communicatie en klein-Azië en de afdeling Justitiehuisen aan de vergaderingen van de werkgroep Strafitvoering (voorheen werkgroep gevangenis). In 2020-2021 neemt ABB tevens het voorzitterschap van de werkgroep preventie waar. Ook de nieuwe Vlaamse verbindingsofficier zal deel uitmaken van de NTF.</p> <p>Verder werkt ABB, samen met de leden van het Vlaams platform, mee aan twee vormingen die worden ontwikkeld door het OCAD:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vormingen gericht aan de <i>information officers</i>, gezien hun rol binnen (de afstemming tussen) LTF en LVC-R, waarbij Vlaanderen hen informeert over de Vlaamse socio-preventieve actoren binnen een LVC-R (lopende); - vormingen voor de lokale besturen (momenteel in ontwikkeling). 				
<p>Actie 3.8: Verder inzetten op een goede samenwerking tussen onderwijs en politie en het organiseren van netwerkmomenten tussen lokale besturen en politie</p>	<p>Minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,</p> <p>Minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen,</p>	<p>OV (Onderwijs)</p> <p>KBBJ (Agentschap Binnenlands Bestuur)</p> <p>WVG (WVG, afdeling Justitiehuisen)</p> <p>WVG (agentschap)</p>	<p>Doorlopend</p>	<p>Binnen de reguliere middelen</p>

	Minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, Minister van Welzijn Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding	Opgroeien/VCL P KBBJ (Agentschap Integratie en Inburgering) Lokale besturen OCAD		
<p>Politie en onderwijs kennen elkaars werking soms nog onvoldoende, waardoor samenwerking vaak botst op grenzen. Hierdoor is het soms moeilijk om de juiste contactpersonen te vinden, een vertrouwensband op te bouwen, aandacht te hebben voor preventie, weten wat men van elkaar mag verwachten etc. Om een goede samenwerking en begrip tussen onderwijsactoren en politie te bevorderen en te verzekeren nemen we de volgende initiatieven:</p> <ul style="list-style-type: none"> - We zorgen voor het actueel blijven van de databank en gekend zijn van de aanspreekpunten bij zowel politie als onderwijs. - We onderzoeken mogelijkheden tot regionale samenwerking tussen onderwijs en politie en faciliteren waar mogelijk. - We brengen goede praktijken onder de aandacht. - We bekijken samen met de Vaste Commissie Lokale Politie hoe er aandacht kan zijn voor preventieve acties op scholen. - Samen met de Vaste Commissie Lokale Politie zetten we in op vorming en sensibilisering. <p>Daarnaast heeft onderwijs in het verleden reeds een netwerkdag met politie in Brussel georganiseerd die succesvol bleek te zijn. ABB zal dan ook, in samenwerking met de federale overheid en de VVSG, gelijkaardige netwerkmomenten organiseren tussen lokale besturen en politie, waarbij ook andere sectoren kunnen aansluiten. Deze netwerkmomenten beogen de verschillende actoren samen te brengen om elkaars mandaat en takenpakket beter te leren kennen, en om op algemene wijze kennis, visie en expertise uit te wisselen, en zodoende het wederzijds vertrouwen te stimuleren tussen politie en andere actoren.</p>				
Actie 3.9: Herwerken van het afsprakenkader tot samenwerking en afstemming tussen de diverse actoren in de gevangnissen met het oog op disengagement van geradicaliseerde gedetineerden	Minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, Minister van Binnenlands Bestuur,	WVG (WVG, afdeling Justitiehuisen)K BBJ (Agentschap Binnenlands Bestuur)	2020 - 2024	Binnen reguliere middelen

	Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen Minister van Welzijn Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding	WVG (Afdeling Welzijn en Samenleving)		
<p>In 2020 werd er gestart met de herwerking van het gezamenlijke draaiboek tussen de Dienst Penitentiair Gevangeniswezen van de FOD Justitie en de coördinatie hulp- en dienstverlening binnen de gevangenissen. Dit draaiboek zal de aanpak van radicalisering in de gevangenissen omschrijven. In 2021 wordt dit afgewerkt en breed gecommuniceerd naar alle actoren binnen de gevangenis.</p> <p>Daarenboven onderzoeken we of artikel 458ter SW toepasbaar kan gemaakt worden voor het multidisciplinair overleg in de gevangenissen aan de hand van een samenwerkingsakkoord tussen de federale staat en de Vlaamse Gemeenschap.</p>				

SAMENWERKING MET DE FEDERALE INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENSTEN

Actie 3.10: Versterken van de samenwerking tussen het beleidsdomein Onderwijs en Vorming en de Staatsveiligheid.	Minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand	OV (Onderwijs)	Doorlopend	Binnen de reguliere middelen
<p>In de samenwerking tussen het beleidsdomein Onderwijs en Vorming en Staatsveiligheid gaat bijzondere aandacht naar gegevensdeling en informatieverstrekking, onder andere in functie van het onderzoek naar nieuwe scholen die een erkenningsaanvraag indienen.</p>				
Actie 3.11: Zorgen voor gegevensuitwisseling tussen de inlichtingen- en veiligheidsdiensten via de gemeenschappelijke gegevensbank (GGB) enerzijds en respectievelijk, het Agentschap Opgroeien en de afdeling Justitiehuisen anderzijds.	Minister van Welzijn Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, Minister van Justitie en Handhaving,	WVG (Agentschap Opgroeien) WVG (WVG, afdeling Justitiehuisen)	2020 - 2024	Binnen de reguliere middelen

	Omgeving, Energie en Toerisme			
<p>In 2018 en 2019 werd reeds werk gemaakt van gegevensuitwisseling met de diensten van OCAD.</p> <p>Wat specifiek het Agentschap Opgroeien betreft, bezorgt OCAD maandelijks lijsten met minderjarige FTF waarop feedback wordt gegeven over de stand van zaken in de jeugdhulpverlening. Deze werkwijze wordt voorlopig gecontinueerd in afwachting van de operationalisering van de gegevensbank.</p> <p>De justitiehuisen, die leesrechten en schrijfplichten hebben in de GGB, zullen hun informatie-uitwisseling met OCAD opschroeven en een protocol sluiten om meer specifieke informatie te delen, waarbij OCAD in ruil meer informatie zal delen met de justitiehuisen, bij bv herziening van het risiconiveau van een justitiabele.</p>				
Actie 3.12: Informatie-uitwisseling via de Vlaamse verbindingsofficier.	Minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme Minister van Buitenlandse zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, Minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw, Minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, Minister van Onderwijs, Sport,		2020 - 2024	Binnen de reguliere middelen

	Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, Minister van Welzijn Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, Minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, Minister van Mobiliteit en Openbare Werken, Minister van Brussel, Jeugd en Media			
<p>De Vlaamse verbindingsofficier, met veiligheidsmachtiging zeer geheim, werd in 2021 aangesteld door de Vlaamse regering, zodat ook de Vlaamse Regering een globaal veiligheidsbeeld voor Vlaanderen kan vormen. Hij zal zorgen voor een vlotte informatie-uitwisseling tussen de federale inlichtingen- en veiligheidsdiensten en de Vlaamse overheid, met inbegrip van informatiestromen over radicalisering, extremisme en terrorisme.</p> <p>De verbindingsofficier bereidt daarvoor een uniform protocolakkoord voor betreffende de uitwisseling van informatie tussen de Inlichtingendiensten en de diensten van de Vlaamse administratie en instellingen. De bestaande protocollen worden hierin ondergebracht.</p>				
Actie 3.13: Deelname aan de Strategische nota Extremisme en Terrorismen en de Kadernota Integrale Veiligheid en het Nationaal Veiligheidsplan.	Minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, Minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen,	WVG (WVG, afdeling Justitiehuisen) KBBJ (Agentschap Binnenlands Bestuur)	2020 - 2024	Binnen de reguliere middelen

	<p>Minister van Buitenlandse zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management,</p> <p>Minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw,</p> <p>Minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,</p> <p>Minister van Welzijn Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding,</p> <p>Minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,</p> <p>Minister van Mobiliteit en Openbare Werken,</p> <p>Minister van Brussel, Jeugd en Media</p>			
--	---	--	--	--

Vlaanderen zal als volwaardige partner deelnemen aan de opmaak en uitvoering van de Strategische nota Extremisme en Terrorisme en de Kadernota Integrale Veiligheid en het Nationaal Veiligheidsplan.

De Strategische nota Extremisme en Terrorisme zal een actualisatie van de concepten, structuren, partners, tool en werkwijze van het bestaande Plan R worden. We dragen hier actief aan bij onder coördinatie van de minister voor Binnenlands Bestuur en de minister van Justitie en Handhaving.

Ook zullen we onder coördinatie van de minister van Justitie en Handhaving een Vlaamse bijdrage leveren aan de Kadernota Integrale Veiligheid en het Nationaal Veiligheidsplan. Deze plannen gaan veel ruimer dan enkel radicalisering, extremisme of terrorisme, maar de Vlaamse bijdrage zal dit wel als één van de prioriteiten naar voor schuiven.

Actie 3.14: Oprichting Vlaamse Informatie- en screeningsdienst.

Minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen	KBBJ (Agentschap Binnenlands Bestuur, informatie- en screeningsdienst)	Vanaf 01/09/2021	Binnen de reguliere middelen
--	--	------------------	------------------------------

Binnen het Agentschap Binnenlands Bestuur wordt een toezichtsorgaan op lokale geloofsgemeenschappen, de Vlaamse Informatie- en screeningsdienst, opgericht. Deze dienst zal van start gaan op 1 september 2021 vanaf de inwerkingtreding van het nieuwe decreet betreffende de erkenning van en het toezicht op lokale geloofsgemeenschappen.

Het is de taak van de Informatie- en screeningsdienst om zowel de erkende lokale geloofsgemeenschappen als deze die een erkenning aanvragen permanent op te volgen en mogelijke tekortkomingen op erkenningscriteria en administratieve verplichtingen vast te stellen en te onderzoeken. Deze verplichtingen betreffen onder meer:

- De verplichting dat niemand zich op grond van religieuze of levensbeschouwelijke motieven kan onttrekken aan de geldende rechtsregels, het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en de Grondwet, of de rechten en plichten van anderen kan beperken;
- De verplichting om in geen geval, op welke wijze dan ook, medewerking te verlenen aan activiteiten die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of leden daarvan;
- De verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de organisatie en werking van de lokale geloofsgemeenschap.

<p>Actie 3.15: Versterken van de betrokkenheid bij de initiatieven van de Europese commissie en eventueel andere internationale fora.</p>	<p>Minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen</p> <p>Minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,</p> <p>Minister van Welzijn Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding,</p> <p>Minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,</p> <p>Minister van Brussel, Jeugd en Media,</p> <p>Minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw</p>	<p>KBBJ (Agentschap Binnenlands Bestuur)</p> <p>OV (Onderwijs)</p> <p>CJSM (Sport)</p> <p>WVG (Agentschap Opgroeien)</p> <p>WVG (WVG, afdeling Justitiehuisen)</p> <p>CJSM (CJSM (Departement Cultuur, Jeugd en Media)</p> <p>WSE</p> <p>KBBJ (Agentschap Integratie en Inburgering)</p> <p>OCAD</p>	<p>Doorlopend</p>	<p>Binnen de reguliere middelen</p>
---	---	---	-------------------	-------------------------------------

Elk beleidsdomein kan deelnemen aan uitwisseling binnen Europese en internationale fora. De bestaande internationale uitwisseling wordt verdergezet en waar mogelijk uitgebreid. Vlaanderen is hierbij reeds vertegenwoordigd in de expert meetings van de Confederation of European Probation (CEP) en in de UNOCT (The United Nations Office of Counter-Terrorism) workstream on Promotion of Sport and its Values as a Tool to Prevent Violent Extremism (vanuit Sport Vlaanderen). Daarnaast zal Vlaanderen ingaan op de uitnodigingen van het EU *Radicalisation Awareness Network* (RAN) om te participeren aan de expert meetings.

Er wordt nog actiever ingezet op het doorstromen van informatie en het opvolgen van relevante aanbevelingen. De verschillende internationale en Europese rapporten, adviezen ed. over de huidige stand van zaken en nieuwe evoluties binnen dit thema worden opgevolgd door ABB en via het Vlaams Platform uitgewisseld met relevante partners.

Actie 3.16: Uitwisselen van kennis en expertise met het buitenland	Minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, Minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, Minister van Welzijn Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, Minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, Minister van Brussel, Jeugd en Media, Minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw	KBBJ (Agentschap Binnenlands Bestuur) OV (Onderwijs) CJSM (Sport) WVG (Agentschap Opgroeien) WVG (WVG, afdeling Justitiehuisen) CJSM (Departement Cultuur, Jeugd en Media) WSE KBBJ (Agentschap Integratie en Inburgering) Lokale besturen	Doorlopend	Binnen de reguliere middelen
---	--	--	------------	------------------------------

Elk beleidsdomein kan vorm geven aan mogelijke nieuwe samenwerkingsverbanden en huidige samenwerkingsverbanden versterken, eventueel gekoppeld aan plaatsbezoeken.

ABB zal via de VVSG ook de lokale besturen bij de samenwerkingsverbanden betrekken. Zo kan praktijkgerichte expertise met buitenlandse steden en gemeenten worden uitgewisseld.

DOELSTELLING 4: WE ONDERSTEUNEN EN VERSTERKEN DE LOKALE BESTUREN EN DE LOKALE DIENSTEN

Lokale besturen spelen een cruciale rol, zowel wat betreft signaaldetectie als de concrete reactie op en gerichte aanpak van gewelddadige radicalisering, extremisme en polarisatie. Een constructieve samenwerking met lokale diensten en voorzieningen is dus onontbeerlijk.

Om de lokale besturen en lokale diensten en voorzieningen te ondersteunen, zullen we bijkomende hefboomen en instrumenten (capaciteitsuitbouw, financiële ondersteuning, bevorderen van kennis- en expertiseopbouw, doorstroming en uitwisseling van goede praktijken,...) ter beschikking stellen.

Het uitbouwen van lokale netwerken is eveneens een belangrijk aspect, bijvoorbeeld in het kader van het opzetten van lokale initiatieven, de samenwerking met de LIVC's, samenlevingsinitiatieven in samenwerking met de politie of in het kader van de opvolging van ex-gedetineerden.

Vanuit de verschillende lokale actoren is er tevens vraag naar meer ondersteuning, begeleiding en vorming rond de aanpak van zowel polarisatie, extremisme, radicalisering en terrorisme. We zetten dan ook in op sensibilisering, begeleiding en vorming van de lokale besturen, de verschillende lokale diensten en voorzieningen en andere belanghebbenden over hoe er het best kan worden omgegaan met de verschillende vormen van extremisme en polarisatie.

<p>Actie 4.1: Verlenen van advies en ondersteuning aan lokale besturen en opbouw en uitwisseling van kennis en expertise voor en tussen lokale besturen.</p>	<p>Minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen</p>	<p>KBBJ (Agentschap Binnenlands Bestuur) KBBJ (Agentschap Integratie en Inburgering) Lokale besturen</p>	<p>15 januari 2021 tot 14 januari 2025</p>	<p>500 000 €</p>
---	---	---	--	------------------

Lokale besturen hebben een regierol. Het is dan ook noodzakelijk om de rol van de betrokken lokale besturen en ambtenaren te ondersteunen. Hierin is een belangrijke rol weggelegd voor de VVSG, die instaat voor expertiseontwikkeling, netwerkvorming en kennisdeling inzake de lokale aanpak van radicalisering en polarisering. Op deze wijze zal de VVSG de lokale besturen ondersteunen in het succesvol implementeren van de Vlaamse doelstellingen inzake de preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en polarisatie.

Aangezien heel wat gemeenten en steden de afgelopen jaren reeds kennis en expertise rond deze thematiek hebben opgedaan, maar er ook nog andere steden en gemeenten zoekende zijn, moet hierbij tevens worden ingezet op het samenbrengen en verspreiden van kennis en expertise.

De VVSG richt tevens een lerend netwerk op waarbij de instrumenten van het EMMA-project (zie actie 5.2) toegankelijk en toepasbaar worden gemaakt voor de LIVC's in Vlaanderen.

<p>Actie 4.2: Verlenen van subsidies aan lokale besturen voor de ondersteuning van de regierol van de lokale besturen in het gericht aanpakken van pijnpunten en de uitbouw van netwerken.</p>	<p>Minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen</p>	<p>KBBJ (Agentschap Binnenlands Bestuur) KBBJ (Agentschap Integratie en Inburgering) Lokale besturen</p>	<p>2021 – 2024</p>	<p>1.500.000 / jaar.</p>
---	---	---	--------------------	--------------------------

Het lokaal bestuur is de centrale actor in de preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en polarisatie. Om de lokale besturen hierin te ondersteunen, werd een projectoproep gelanceerd. De doelstelling van de oproep is tweevoudig: enerzijds worden lokale besturen ondersteund om hun lokale regierol inzake extremisme en terrorisme, optimaal op te nemen, en anderzijds beoogt de projectoproep het uitbouwen en versterken van netwerken, het bundelen van krachten over de gemeentegrenzen heen en het inspelen op bepaalde pijnpunten. Via het LIVC R kunnen ook de lokale partners worden geconsulteerd met betrekking tot de noden en signalen.

Voor een lokaal bestuur is het immers belangrijk om voeling te krijgen met de groepen die in de gemeente/stad leven. Niet enkel om samenlevingsissues bespreekbaar te maken, maar ook om tijdig te kunnen ingrijpen wanneer zaken uit de hand lopen of de sociale veiligheid onder druk komt te staan. Naast het uitbouwen van samenwerkingen en uitwisselingen met relevante partners op het terrein, is het ook cruciaal om netwerken uit te bouwen tussen overheid, politie en burgers zodat vroegtijdig kan ingespeeld worden op mogelijke incidenten en de sociale veiligheid gewaarborgd blijft. Daarnaast moeten lokale besturen ook heel gericht kunnen inspelen op bepaalde pijnpunten en problemen die zich voordoen. Op basis van een concrete probleemanalyse kunnen lokale besturen, eventueel in samenwerking met andere lokale partners, inzetten op gerichte en op maat gesneden interventies. Het kan immers zijn dat er interventies nodig zijn met betrekking tot een bepaalde wijk, een bepaalde groep of een bepaalde thematiek (bv online haatspraak).

Hierbij worden samenwerkingsverbanden tussen lokale actoren, diensten en voorzieningen sterk aangemoedigd om zo tot het beste resultaat te komen.

<p>Actie 4.3: Voorzien van gespecialiseerde expertise om lokale problematieken aan te pakken</p>	<p>Minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken,</p>	<p>KBBJ (Agentschap</p>	<p>Eerste fase : 2021</p>	<p>Eerste fase (terreinsonderzoek) 50.000</p>
---	---	--------------------------------	---------------------------	---

	Inburgering en Gelijke Kansen	Binnenlands Bestuur KBBJ (Agentschap Integratie en Inburgering)	Tweede fase: eind 2021 - 2024	Tweede fase: 500.000 / jaar
<p>Lokale besturen hebben nood aan een ondersteuningsaanbod rond extremisme, zeker wanneer zij op het terrein geconfronteerd worden met acute of escalerende, problematische situaties. In zulke situaties is het immers belangrijk om zeer snel en gepast te reageren en zo snel mogelijk een kwalitatieve aanpak te ontwikkelen en toe te passen. Bovendien worden lokale besturen geconfronteerd met fenomenen zoals de opmars van rechtsextremisme en andere extremistische stromingen of thema's, maar ook (online) haatspraak, haatzaaiende uitlatingen t.o.v. de lgbtq-gemeenschap, en desinformatie via o.m. sociale media, ...</p> <p>Aangezien de lokale besturen dikwijls zelf niet de benodigde expertise in huis hebben om hier een antwoord op te bieden, en er ook snel en adequaat moet worden ingespeeld op deze acute of escalerende lokale problematieken, wordt de nodige expertise samengebracht en aangeboden aan de lokale besturen.</p> <p>In een eerste fase wordt er een terreinonderzoek gevoerd om, op basis van (reeds gedetecteerde) noden, het bestaande aanbod in kaart te brengen. Op basis daarvan kunnen hiaten worden vastgesteld, voorstellen voor optimalisering van het bestaande aanbod worden geformuleerd en mogelijkheden tot bijkomend aanbod worden geformuleerd. Deze analyse moet in het bijzonder ook toespitsen op een heel praktijkgericht aanbod waarmee concreet aan de slag kan worden gegaan op het terrein bij acute of escalerende, problematische situaties.</p> <p>In een tweede fase zullen er overeenkomsten worden opgesteld met bepaalde gespecialiseerde dienstverleners. De bedoeling is om op deze wijze te komen tot een verzameling ("pool") van experts, met elke hun eigen specialisatie inzake de preventie van gewelddadige radicalisering, en deze ter beschikking te stellen aan de lokale besturen. Zodoende kunnen de lokale besturen, bij een specifieke problematiek, de relevante dienstverlener(s) gericht consulteren. Hier kan bv gedacht worden aan een lokaal bestuur dat een toename ziet van online haatspraak tegen een bepaalde gemeenschap of bevolkingsgroep en dat zowel op ICT technische wijze als qua communicatiestrategie ondersteund wilt worden om hier zeer gericht en verbindend op te kunnen reageren. Andere lokale besturen worden misschien geconfronteerd met salafistische uitspraken en geschriften, waarvan zij de dreiging moeilijk kunnen inschatten omdat zij de taal en de inhoud onvoldoende kunnen kaderen. Hier kan theologische expertise en omkadering alsmede ervaringsdeskundigheid hulp bieden. Verder kunnen sommige gebeurtenissen aanleiding geven tot onrust en zelfs rellen bv bij het vandaliseren van gebedsgebouwen, graven, standbeelden, bepaalde symbolen... Ook hier moet snel en gepast op kunnen gereageerd worden, waarbij zowel kennis van de onderliggende situatie als van beproefde methodieken om tot de-escalatie over te gaan, zal worden aangeboden aan de lokale besturen die hiermee geconfronteerd worden.</p>				

Actie 4.4: Versterken van de onderwijsinstellingen en CLB's.	Minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand	OV (Onderwijs)	Doorlopend	Binnen de reguliere middelen
Er is een specifiek aanbod via het blijvend bekendmaken van studiedagen en webinars, het permanent actueel houden en in de kijker plaatsen van het bestaand materiaal en aanbod, een overzichtelijke website, bundeling van materiaal op Klascement rond radicalisering en polarisering en de werking van het centrale aanspreekpunt. We blijven ook de werkgroepen radicalisering leerplichtonderwijs en hoger onderwijs trekken.				
Actie 4.5: Ondersteunen van scholen waarvan de draagkracht en veerkracht op de proef wordt gesteld omwille van extreem risicogedrag.	Minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand	OV (Onderwijs)	2020 - 2021	178.000 euro/jaar
Gebaseerd op de werking tijdens voorgaande jaren, de huidige noden binnen het onderwijsveld en het beschikbaar aanbod van NAFT voor het secundair onderwijs, wordt er vanaf het schooljaar 2020-2021 voor gekozen om het project Connect te verlengen, maar voornamelijk in te zetten binnen het basisonderwijs. Secundaire scholen zullen enkel per uitzondering en bij ernstige problemen mee opgenomen kunnen worden. Voor secundaire scholen die omwille van corona een lopend traject niet konden afronden in het schooljaar 2019-2020 wordt een overgangperiode voorzien.				
Actie 4.6: Ondersteunen van scholen en CLB's waar een terugkeerder instroomt.	Minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand	OV (Onderwijs)	Doorlopend (tot einde legislatuur)	Binnen de reguliere middelen
Bij de instroom van terugkeerders in het onderwijs worden scholen en CLB's geconfronteerd met een aantal praktische en concrete vragen, o.a. wat betreft opvang, begeleiding en omgaan met bezorgde ouders van medeleerlingen. We zorgen voor de nodige ondersteuning. Het bestaande draaiboek zal, samen met beleid en procedures betreffende minderjarige terugkeerders, worden geoptimaliseerd en geactualiseerd vanuit de ervaringen van Onderwijs en Vorming.				
Actie 4.7: Verder uitrollen van de beheersovereenkomst van het netwerk Islamexperten.	Minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand	OV (Onderwijs)	2019 - 2023	188.000 euro/jaar
Het Netwerk Islamexperten helpt scholen met de preventie van extremisme en polarisering en gaat op zoek naar een antwoord op maat: <ul style="list-style-type: none"> • Ze geven uitleg over de islam en over hoe en waarom jongeren radicaliseren; • ze begeleiden klasgesprekken en laten jongeren zo kennismaken met elkaars levensovertuiging; 				

- ze informeren en coachen leerkrachten zodat zij met meer zelfvertrouwen zelf in gesprek kunnen gaan met leerlingen en ouders;
- ze beschikken niet alleen over een grondige kennis rond de islam, maar zijn ook vertrouwd met de leefwereld van jongeren.

De ondersteuning richt zich naar jongeren, klasgroepen en eerstelijns werkers (leraren, CLB-medewerkers, NAFT-begeleiders), en kan verschillende vormen aannemen: individueel gesprek, klasgesprek, lezing, webinar, studiedag...

Het netwerk heeft, naast hun reguliere werking, in de uitrol van haar beheersovereenkomst aandacht voor nieuwe uitdagingen en ontwikkelingen. Zo voorziet het netwerk, op vraag vanuit het veld, nu ook intervisiemomenten voor CLB-medewerkers en onderwijspersoneel van het leerplichtonderwijs, het hoger onderwijs en het volwassenenonderwijs.

DOELSTELLING 5: WE ZETTEN IN OP EEN SNELLE DETECTIE VAN SIGNALLEN EN HANTEREN HIERBIJ EEN AANKLAMPENDE, OP MAAT GESNEDEN EN MULTIDISCIPLINAIRE AANPAK BIJ INDIVIDUELE CASUSSEN.

Zowel de lokale besturen als de socio-preventieve actoren kunnen een grote rol spelen bij vroegdetectie, aanmelding en de verdere opvolging van individuele casussen. De Lokale Integrale Veiligheidscel (LIVC) Radicalisme is hierbij fundamenteel.

In het kader van een optimale samenwerking en het versterken van de vertrouwensrelatie tussen de sociopreventieve actoren en de LIVC's, wordt er een duidelijk decretaal kader opgesteld omtrent de informatieverstrekking en het beroepsgeheim binnen de LIVC, waarbij de vrijwillige deelname van de sociopreventieve actoren het uitgangspunt is. We zullen tevens, in overleg met de sectoren, een handelingskader voor de praktische implementatie opstellen, rekening houdend met de eigenheid en opdrachten van de respectieve sectoren. We zullen hier tevens uitgebreid over communiceren, zowel naar de lokale besturen als de betrokken departementen van de Vlaamse overheid toe.

We bieden via de verschillende beleidsdomeinen ondersteuning en hefboomen om individuen (opnieuw) aansluiting te laten vinden in de samenleving. Hierbij gaan we multidisciplinair te werk en bekijken we elke casus vanuit de individuele sterktes en zwaktes. We bieden advies en ondersteuning bij het verbeteren van de individuele levensomstandigheden en het ontwikkelen van positieve coping strategieën. Het is dan ook belangrijk om de actoren die hiermee in de praktijk aan de slag gaan (o.a. leerkrachten, jeugdwerkers, CAW medewerkers, ...), maximaal te ondersteunen. Want radicalisering vindt altijd plaats in een wisselwerking tussen een individu en zijn omgeving. Het is daarom belangrijk om het bredere sociale netwerk rondom jongeren te betrekken bij de preventie en aanpak. Er moet dan ook meer aandacht gaan naar de onmisbare rol die ouders hierbij kunnen spelen.

Ook over personen die de gevangenis verlaten (hetzij strafeinde, hetzij via een strafuitvoeringsmodaliteit) en waarbij nood is aan verdere opvolging en/of begeleiding, moet er een goede afstemming zijn met actoren actief binnen en buiten de gevangenis en de LIVC-R.

<p>Actie 5.1: Lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme: opmaak van een Vlaams decreet, ontwikkelen bijhorend draaiboek en onderhandelingen inzake samenwerkingsakkoord.</p>	<p>Minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, Minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen Minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, Minister van Welzijn Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, Minister van Brussel, Jeugd en Media, Minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw</p>	<p>WVG (WVG, afdeling Justitiehuisen) KBBJ (Agentschap Binnenlands Bestuur) OV (Onderwijs) CJSM (Sport) WVG CJSM (Departement Cultuur, Jeugd en Media) WSE KBBJ (Agentschap Integratie en Inburgering)</p>	<p>2021</p>	<p>Binnen reguliere middelen</p>
--	--	---	-------------	----------------------------------

Met de uitwerking van het LIVC decreet (decreet houdende de machtiging van de Vlaamse deelnemers aan en de regeling van de modaliteiten van deelname aan de lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme) wordt een decretale basis gegeven aan en duidelijkheid gecreëerd voor actoren die onder de Vlaamse bevoegdheden vallen, en die door dit decreet gemachtigd worden om deel te nemen aan een casuoverleg binnen een LIVC R. Dit alles gebeurt binnen de Vlaamse bevoegdheden en binnen de afweging tussen het beroepsgeheim, de rechten (en plichten) en het belang van de betrokkenen én de finaliteit van de LIVC R.

Aanvullend op dit decreet, wordt ook een draaiboek ontwikkeld dat handvaten aanbiedt voor de deelname aan een LIVC R. Dit omvat o.m. een praktische handleiding waarbij ook voorbeelden van sterke praktijken worden opgenomen. Dit gebeurt met input, betrokkenheid en het sensibiliseren van de Vlaamse sectoren.

We onderhandelen samen met de federale en andere overheden om tot een interfederaal samenwerkingsakkoord inzake o.m. gegevensuitwisseling te komen.

Hierbij bekijken we, in samenwerking met de federale ministers van Justitie en Binnenlandse zaken, hoe we de LIVC structuur kunnen uitbreiden naar een LIVC in de gevangenis. Hierbij zouden de lokale besturen en de justitiehuisen als het ware 'binnen worden getrokken' in de gevangenis wanneer een geradicaliseerde enerzijds net in de gevangenis wordt geplaatst, alsook anderzijds een aantal maanden voor deze een strafuitvoeringsmodaliteit kan vragen. Op deze wijze wordt de brug van binnen naar buiten tijdig gemaakt en is er een vlotte informatiedoorstroming.

Actie 5.2: Uitwerken van evaluatiekader voor de LIVC-R via het EMMA-project	Minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen Minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme	VVSG	1 februari 2020 – 31 januari 2022	ISF-P fonds van de Europese Commissie
--	---	------	-----------------------------------	---------------------------------------

Het EMMA-project (Evaluation and Mentoring of Multi-agency approach towards the prevention of violent radicalisation) biedt via zelfevaluatie en mentoring antwoorden op de uitdagingen van een *multi-agency werking* binnen de aanpak van radicalisering (voor België, de LIVC R). Dit project verloopt in samenwerking met Duitsland en Nederland.

De VVSG treedt op als coördinator van dit project en ontvangt hiervoor Europese middelen vanuit *the European Union's Internal Security Fund (ISF-Police)*.

Actie 5.3: Verder uitrollen van de beheersovereenkomst met de ouderkoepels.	Minister van Onderwijs	OV (Onderwijs)	01/01/2019 – 31/12/2021	Binnen de lopende subsidie onderwijs
<p>In het kader van de thematische (project)werking van de ouderkoepelverenigingen, wordt aandacht besteed aan het sensibiliseren van ouders over en ter preventie van radicalisering en polarisering. De ouderkoepelverenigingen ontwikkelen een aantal filmpjes rond radicalisering en polarisering samen met externen en experts. Bij elk filmpje ontwikkelen de ouderkoepelverenigingen ook een tool. De tool heeft tot doel om het gesprek met ouders in ouderwerkingen op gang te brengen of te verdiepen rond het thema.</p>				

DOELTELLING 6: WE ZETTEN IN OP DISENGAGEMENT EN NAZORG VIA EEN CURATIEVE, MULTIDISCIPLINAIRE AANPAK MET ALS DOEL EEN BETERE RE-INTEGRATIE EN VERMINDERING VAN RECIDIVE.

De afgelopen jaren werden er steeds meer en meer personen, die veroordeeld waren op basis van de terrorismewetgeving, vrijgelaten uit de gevangenis. Ook de komende periode wordt nog een hoge uitstroom verwacht: dit en volgend jaar alleen al komen er 60 geradicaliseerden uit de gevangenis vrij. Momenteel zitten nog 9 (18%) islamistisch extremistische haatpropagandisten in detentie. 38 (76%) van deze haatpropagandisten zijn (al dan niet na een gevangenisstraf) op vrije voeten. Er bevinden momenteel géén rechts-extremistische en links-extremistische haatpropagandisten in detentie.⁸

Op vlak van re-integratie en nazorg hebben de afgelopen jaren enkele verschuivingen plaatsgevonden. Zo zijn er bijvoorbeeld nauwelijks nog vertrekkende Syriëstrijders, maar zijn er wel meer en meer terugkeerders, waaronder ook veel vrouwen en minderjarigen. Sinds de wetswijziging van 2015 werd het verlaten of binnenkomen van ons grondgebied met het oog op het plegen van een terroristisch misdrijf immers ook strafbaar. Sindsdien wordt zo goed als elke terugkeerder ook strafrechtelijk vervolgd en vormen zij ook het voorwerp uit van vervolging, opvolging en begeleiding. Van de teruggekeerde Foreign Terrorist Fighters (categorie 3) zijn er momenteel 31 in detentie en 3 staan er onder elektronisch toezicht⁹. Van de terugkeerders gevestigd in België en al dan niet na het ondergaan van een gevangenisstraf, is 65% ondertussen in vrijheid. Cijfers van OCAD geven aan dat ongeveer 80% van de mannelijke terugkeerders die niet meer in detentie zijn, tekenen van deradicalisering, disengagement of een positieve evolutie vertonen. Bij de vrouwen bedraagt dit percentage 95%. Bij de mannen die nog wel in detentie zijn, zou iets minder dan de helft tekenen van deradicalisering en/of disengagement vertonen. Bij gedetineerden van de specifieke D-Rad-Ex afdelingen, ligt dit percentage nog veel lager.

⁸ Cijfers OCAD van 2 juli 2020.

⁹ Nota 'Beeldvorming Foreign Terrorist Fighters' van OCAD, 27/04/2020.

Hoe dan ook is het belangrijk dat we zowel tijdens als na detentie de gepaste begeleiding en opvolging voorzien, en dit telkens op maat van de persoon. Daarom wachten we als gemeenschap niet tot op het moment van vrijlating om te interfereren, maar zetten we versterkt in om ook al vroeger, tijdens detentie, disengagementstrajecten te starten. Hierbij ligt een grote verantwoordelijkheid bij de deelstaten. De gedetineerden veroordeeld of verdacht in het kader van gewelddadig extremisme of met een verontrustende radicalisering, krijgen een specifieke begeleiding gericht op disengagement. *Deze begeleiding werd begin 2021 structureel ingebed in de werking van de CAW's.*

Daarnaast zijn er ook personen zonder veroordeling op basis van de terrorismewetgeving, maar die wel bijvoorbeeld probatiemaatregelen kregen of geïnterneerd werden in het kader van een radicaliseringsproblematiek. Ook voor hen zullen we de gepaste begeleiding en opvolging op maat voorzien.

Wat het opvolgingsbeleid betreft, wordt er versterkt ingezet op een verhoogde aanpak met het oog op het verminderen van recidive. Risicotaxatie zal hier een grote rol bij spelen, om tot een gerichte aanpak te komen. Hierbij is het ook belangrijk dat de methodieken van de verschillende schakels van de gerechtelijke keten op elkaar afgestemd zijn. Hierbij gaan we multidisciplinair te werk, immers, het is ondertussen aangetoond dat er verschillende andere oorzaken en problemen aan de basis kunnen liggen van radicalisering. Daarom zetten we in op professionals en hulpverleners uit verschillende disciplines, zowel tijdens als na detentie, zodat achterliggende problematieken tijdig behandeld kunnen worden en deze behandeling na detentie kan verder gezet worden.

Actie 6.1: Opstarten van een pilootproject betreffende het mandaat van Justitiehuisen in de "voorbereiding reclassering".	Minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme	WVG (WVG, afdeling Justitiehuisen)	2020 - 2022	Binnen de reguliere middelen
Er wordt gewerkt aan het nieuwe mandaat van de Justitiehuisen tijdens detentie. De essentie van het nieuwe mandaat bestaat erin de expertise van de justitieassistenten inzake reclassering reeds tijdens detentie binnen te brengen in de vorm van een advies aan de gevangenisdirecteur om zo de brug binnen-buiten detentie te verbeteren. Het pilootproject voert een nieuwe adviesfunctie in voor de justitieassistent t.a.v. de gevangenisdirecteur in het kader van de voorbereiding van de reclassering van personen die vanuit de gevangnissen opgevolgd worden wegens (mogelijk) gewelddadig extremisme. Dit pilootproject wordt tegen eind 2022 geëvalueerd.				
Actie 6.2: Uitbouwen van een gespecialiseerd en multidisciplinair aanbod begeleiding gewelddadig extremisme.	Minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme	WVG (WVG, afdeling Justitiehuisen)	2021 - 2022	Binnen de reguliere middelen
De afdeling Justitiehuisen subsidieert gedurende een periode van één jaar een externe partner, de vzw Ceapire, om een gespecialiseerde, multidisciplinaire begeleiding uit te voeren op maat van een potentieel gewelddadige extremist die binnen een mandaat opgevolgd wordt door de justitiehuisen.				

<p>Gedurende de looptijd van de subsidiëring bekijkt de afdeling Justitiehuisen op welke wijze dit gespecialiseerd aanbod in de toekomst het best georganiseerd wordt. Hierbij wordt rekening gehouden met het trajectmatig karakter van de opvolging van mogelijk gewelddadig geradicaliseerde individuen in onze maatschappij, en de rol en opdracht van alle in de opvolging betrokken actoren.</p> <p>Op basis van deze analyse zal bepaald worden op welke wijze de gespecialiseerde begeleiding vorm zal krijgen vanaf het najaar van 2021.</p>				
<p>Actie 6.3: Verderzetten van de psychosociale begeleiding i.k.v. disengagement.</p>	<p>Minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding</p>	<p>WVG (Afdeling Welzijn en Samenleving) CAW's</p>	<p>2021 en verder</p>	<p>248.498,53 euro</p>
<p>Om te komen tot een succesvolle aanpak van radicalisering binnen de gevangenissen wordt door CAW Limburg psychosociale begeleiding geboden aan geradicaliseerde gedetineerden met het oog op disengagement. Deze begeleidingscapaciteit wordt ingezet in alle Vlaamse en Brusselse gevangenissen.</p>				
<p>Actie 6.4: Voorzien van behandeling van geradicaliseerde gedetineerden met een geestelijke gezondheidszorgproblematiek in het kader van disengagement.</p>	<p>Minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding</p>	<p>WVG (Agentschap Zorg en Gezondheid)</p>	<p>15 december 2020 – 31 december 2023</p>	<p>228.125 euro</p>
<p>Langdurige begeleidingstrajecten waarbij het werken aan disengagement centraal staat. De CGG nemen niet de volledige trajectbegeleiding op, maar voorzien gespecialiseerde behandeltrajecten in samenspraak met de consultants van CAW Limburg die psychosociale begeleiding i.k.v. disengagement opnemen (cfr. behandeling trauma, depressie, angst,...).</p>				
<p>Actie 6.5: Implementeren VERA2R risicotaxatie instrument.</p>	<p>Minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme</p>	<p>WVG (WVG, afdeling Justitiehuisen)</p>	<p>2020 - 2022</p>	<p>Binnen de reguliere middelen</p>
<p>De afdeling Justitiehuisen implementeert een specifiek risicotaxatie-instrument voor gewelddadig extremisme (VERA2R) in de opvolging van personen die veroordeeld werden voor een terroristisch misdrijf.</p> <p>Om in de juiste opvolging te kunnen voorzien, werden er met het directoraat-generaal Penitentiaire Inrichtingen (DG EPI) afspraken gemaakt om informatie over de uitgevoerde VERA2R-analyses met elkaar uit te wisselen. Ook voor de implementatie van de tool is er terugkoppeling voorzien met DG EPI opdat de werking zoveel mogelijk op elkaar afgestemd kan worden.</p>				

DOELSTELLING 7: WE ZETTEN SLACHTOFFERS CENTRAAL IN HET BELEID ROND GEWELDDADIGE RADICALISERING, EXTREMISME, TERRORISME EN POLARISATIE.

Slachtoffers van terreur en aanslagen verdienen bijzondere aandacht in dit actieplan. Dit zijn daden van een andere orde dan reguliere criminaliteit: het aantal slachtoffers per feit ligt doorgaans hoger en de fysieke en mentale impact is zeer traumatiserend. Slachtoffers van de aanslagen van 22 maart 2016 dragen die dag nog steeds met zich mee. Sommigen door fysiek of mentaal trauma, anderen door het verlies van hun geliefden. We moeten beter doen voor al deze slachtoffers.

De parlementaire onderzoekscommissie terroristische aanslagen merkte op dat er nood is aan een gecoördineerd aanspreekpunt voor alle slachtoffers. In navolging hiervan werd dan ook het centraal slachtofferloket op het niveau van het federaal parket opgericht om de nazorg voor alle slachtoffers te verbeteren. We zullen ons hiervoor engageren en onze medewerking verlenen waar nodig.

Ook kinderen van IS-strijders hebben niet gekozen voor deze situatie. Ze dragen de gevolgen van de ideologie en acties van hun geradicaliseerde ouders met zich mee. Volgens OCAD zouden er ongeveer 180 Belgische minderjarigen in Syrië en Irak verblijven, waarvan de meesten jonger zijn dan zes jaar. Zij hebben vermoedelijk trauma's opgelopen en hebben eveneens nood aan gepaste ondersteuning en begeleiding met oog op re-integratie. Ook in dit kader ligt er een grote verantwoordelijkheid bij de deelstaten, die ook voor hen in de nodige opvolging dienen te voorzien.

Actie 7.1: Optimaliseren van een beleid en procedures inzake minderjarige terugkeerders uit IS-conflictgebied.	Minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding	WVG (Agentschap Opgroeien)	2021	Binnen de reguliere middelen
Het beleid en de procedures betreffende minderjarige terugkeerders wordt geoptimaliseerd vanuit ervaringen en Kind & Gezin. In het draaiboek "radicalisering Jongerenwelzijn: Handvatten voor de preventie, aanpak en omgang met radicalisme in de Jeugdhulp - Jongerenwelzijn" wordt eveneens de doelgroep van minderjarigen (overwegend zeer jonge kinderen) die mogelijk vanuit conflictgebied terugkeren, opgenomen. Het draaiboek voorziet in een specifieke aanpak, in partnerschap met verschillende veiligheidsdiensten, gerechtelijke instanties en hulpverlening - om de terugkeer van deze minderjarigen vlot te laten verlopen en de opvolging binnen de jeugdhulp te verzekeren. Het draaiboek zal, samen met het beleid en de procedures betreffende minderjarige terugkeerders, worden geoptimaliseerd, geactualiseerd vanuit de ervaringen van het Agentschap Opgroeien.				
Actie 7.2: Deelname centraal loket voor slachtoffers van terrorisme en grote rampen	Minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, Minister van Welzijn, Volksgezondheid,	WVG (WVG, afdeling Justitiehuisen) WVG (afdeling Welzijn en Samenleving)	Draaiboek: 2020	Binnen de reguliere middelen

	Gezin en Armoedebestrijding			
<p>Het centraal loket is een samenwerkingsverband tussen de nationale slachtoffer-cel van het federaal parket, de coördinatoren nazorg van de gemeenschappen en de bevoegde diensten van de gemeenschappen, om na een terreuraanslag of bepaalde grote rampen een aanspreekpunt en wegwijzer te vormen voor slachtoffers. Het centraal loket wordt bemand door medewerkers van de nationale slachtoffer-cel. Het is pas wanneer het aantal slachtoffers het vereist, dat de federale procureur (in overleg met de nationale slachtoffer-cel en de gemeenschappen) kan beslissen om het centraal loket te 'versterken' met medewerkers van de diensten van de gemeenschappen (justitieassistenten van de diensten slachtofferonthaal vanuit de justitiehuisen en hulpverleners van de CAW).</p> <p>Wanneer slachtoffers contact opnemen met het centraal loket, zullen ze een antwoord krijgen op hun vragen, waar nodig in contact worden gebracht met gespecialiseerde diensten en worden ze ingelicht over de mogelijkheid om verwezen te worden naar een referentiepersoon, indien ze dit wensen. Hulpverleners van de CAW en justitieassistenten slachtofferonthaal kunnen als referentiepersoon worden aangeduid.</p> <p>De afdeling Justitiehuisen en de afdeling Welzijn en Samenleving nemen tevens deel aan de werkgroep ter voorbereiding van het draaiboek van het centraal loket en zullen ook deel uitmaken van het nog op te starten coördinatieorgaan dat zal verbonden worden aan het centraal loket.</p>				
Actie 7.3: Opvolgen en begeleiden van slachtoffers van de aanslagen van 2016 in het kader van het toekomstig assisenproces	Minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme	WVG (WVG, afdeling Justitiehuisen)	Mei 2021 tot half 2023	Binnen reguliere middelen
<p>De dienst slachtofferonthaal van de justitiehuisen hebben tussen 2016 en 2020 de slachtoffers van de aanslagen van 2016 die begeleiding wilden, intensief bijgestaan. In het kader van het komende assisenproces zullen de slachtoffers proactief gecontacteerd worden voor begeleiding en gedurende het gehele proces actief bijgestaan worden door de dienst slachtofferonthaal. Daarvoor gaan verschillende justitiehuisen samenwerken om de grootorde van slachtoffers op te kunnen vangen en zullen extra justitieassistenten aangetrokken worden indien nodig. Een assisenproces kan immers heel lang duren en heel intensief zijn, waardoor we ook de nodige supervisie en intervisie zullen voorzien voor de justitieassistenten zelf.</p> <p>Daarnaast zullen we ook mogelijk maken dat de buitenlandse slachtoffers, die zelf niet aanwezig wensen te zijn, maar mogelijks via videoconferentie kunnen volgen, ook via videoconferentie bijgestaan worden door de dienst slachtofferonthaal.</p>				

DOELSTELLING 8: WE ONDERBOUWEN ONS BELEID VIA WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK EN DE OPBOUW EN VERSPREIDING VAN KENNIS EN EXPERTISE.

Doorheen deze doelstellingen moet transversaal worden ingezet op onderzoek, kennis- en expertiseopbouw en -verspreiding. Immers, radicalisering, extremisme en polarisering zijn evolutieve processen. Het is dan ook cruciaal dat recent wetenschappelijk onderzoek en internationale inzichten en tendensen in Vlaanderen geïmplementeerd kunnen worden. Er wordt m.a.w. een beleid ontwikkeld dat maximaal wetenschappelijk onderbouwd is. Er zal ingezet worden op kennis- en expertiseopbouw binnen specifieke onderzoekslijnen en op de ontwikkeling van een specifiek expertisecentrum en op de afstemming met andere experts en academici.

ONDERZOEK

<p>Actie 8.1: Samenbrengen van bestaand onderzoek en voeren van bijkomend onderzoek inzake</p> <ul style="list-style-type: none"> - specifieke aspecten van extremisme en polarisatie - bepaalde (online) fenomenen, zoals desinformatie, complottheorieën, haatspraak 	<p>Minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen</p>	<p>KBBJ (Agentschap Binnenlands Bestuur)</p>	<p>2021-2022</p>	<p>200.000 euro</p>
<p>Het evaluatieonderzoek uitgevoerd door het VVI werd in december 2020 gepubliceerd. Eén van de aanbevelingen adviseerde blijvend in te zetten op kennisverspreiding en expertise opbouw, in het bijzonder over thema's waarover in de praktijk nog noden blijken te bestaan. Hier kan worden gedacht aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de verschillen en overeenkomsten in (de preventieve aanpak van) diverse vormen van gewelddadige radicalisering; - de (online) dimensies van (de preventie van) gewelddadige radicalisering en polarisering <p>We zullen dus enerzijds onderzoek samenbrengen en, waar nodig, tevens voorzien naar de verschillende verschijningsvormen van (online) fenomenen zoals desinformatie/complottheorieën en haatspraak (bv. homofobe boodschappen) en de onderliggende techniciteit en mechanismen die deze fenomenen bevorderen, en de manier waarop er beleidsmatig, al dan niet in samenwerking met andere beleidsniveaus of partners, een antwoord kan geboden worden.</p> <p>Anderzijds zal ook het bestaande onderzoek m.b.t. de verschillende vormen van gewelddadige radicalisering en extremisme worden samengebracht en, waar nodig, bijkomend onderzocht. Hierbij zal tevens ingezoomd worden op de gelijkenissen en verschillen, zowel qua uitingsvormen als onderliggend ideeëngoed en kenmerken.</p> <p>Aan dit onderzoek wordt zo veel mogelijk een actiegericht luik in functie van de lokale besturen gekoppeld.</p>				

Actie 8.2: Onderzoek naar online polarisering en haatspraak	Minister van Brussel, Jeugd en Media	CJSM (Departement Cultuur, Jeugd en Media)	2020 - 2024	Binnen de reguliere middelen
<p>We versterken ons mediawijsheidsbeleid door onderzoek rond de thema's online polarisatie en haatspraak op sociale media te stimuleren. We focussen in het bijzonder op specifieke aspecten van polarisering, zoals bv. het gebruik van memes als online propagandabeelden. We vertalen de inzichten en resultaten naar educatie en vorming om maatschappelijke disconnectie tegen te gaan. We verspreiden de vertaling van die resultaten naar verschillende sectoren en doelgroepen.</p>				
Actie 8.3: Meewerken aan onderzoek inzake terugkeerders uit IS-conflictgebied	Minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding,	WVG (Agentschap Opgroeien)	2020 - 2024	Binnen de reguliere middelen
<p>Vanuit de Nederlandse Raad voor Kinderbescherming wordt een longitudinaal onderzoek opgezet naar de opvolging van minderjarige terugkeerders. Er is daartoe een samenwerking opgezet met Agentschap Opgroeien om dit onderzoek uit te breiden naar Vlaanderen.</p> <p>Er wordt een leermoment voorzien rond kinderen die terugkeren uit Syrië en Irak.</p>				
Actie 8.4: Deelnemen aan Europese onderzoeksprojecten en opvolging Europese subsidiemogelijkheden.	Minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, Minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme	KBBJ (Agentschap Binnenlands Bestuur) WVG (WVG, afdeling Justitiehuisen)	2020 - 2022	Binnen de reguliere middelen.
<p>Er wordt actief gezocht naar internationale onderzoeksprojecten om uit te leren of bij aan te sluiten. Zodoende wensen we de opgedane expertise over Vlaanderen heen in te zetten en mee te delen.</p>				

De afdeling Justitiehuisen neemt deel aan een Europees onderzoek ter evaluatie en verbetering van de VERA2R, een risicotaxatietool voor gewelddadig extremisme die tevens gebruikt wordt binnen de afdeling Justitiehuisen. De afdeling Justitiehuisen is betrokken als “linked third party” in het onderzoeksproject.

ABB zetelt in de advisory board van het Europese onderzoeksproject ‘Human factors and social, societal and organisational aspects to solve issues in fighting against crime and terrorism’.

Er wordt tevens gezorgd voor een permanente screening van Europese subsidiemogelijkheden en op zoek gegaan naar mogelijke partners om in te spelen op opportuniteiten. Er zal worden gefaciliteerd, ondersteund en gezocht naar partners voor het indienen van een projectaanvraag.

OPBOUW EN VERSPREIDING VAN KENNIS EN EXPERTISE

<p>Actie 8.5: Terugkoppeling en reflectie over het gevoerde beleid met experts (academici, terreinwerkers, ervaringsdeskundigen ...).</p>	<p>Minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen,</p> <p>Minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,</p> <p>Minister van Welzijn Volksgezondheid en Gezin,</p> <p>Minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,</p>	<p>KBBJ (Agentschap Binnenlands Bestuur)</p> <p>OV (Onderwijs)</p> <p>CJSM (Sport)</p> <p>WVG (Welzijn en Samenleving)</p> <p>WVG (WVG, afdeling Justitiehuisen)</p> <p>CJSM (Departement Cultuur, Jeugd en Media)</p> <p>WSE</p> <p>KBBJ (Agentschap Integratie en Inburgering)</p>	<p>Vanaf 2021</p>	<p>Binnen de reguliere middelen</p>
--	---	---	-------------------	-------------------------------------

	Minister van Brussel, Jeugd en Media, Minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw			
Om het beleid ter preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en polarisatie blijvend vorm te geven en af te stemmen op actuele noden en uitdagingen, doen we beroep op het advies en input van academici, experts en ervaringsdeskundigen via periodieke focustafels. Op deze manier zullen we op regelmatige basis input verkrijgen over het gevoerde beleid, de knelpunten, hiaten en noden en daar waar mogelijk onze acties hieraan aanpassen. Welke vorm dit zal krijgen, zal in overleg met het Vlaams platform bepaald worden en zal afgestemd worden met de werkzaamheden van het overkoepelend netwerk polarisatie, in samenwerking met de VVSG (zie doelstelling 1).				
Actie 8.6: Blijvend inzetten op expertiseverhoging en ondersteuning van de medewerkers in de gevangenissen.	Minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme Minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding	WVG (WVG, afdeling Justitiehuisen) WVG (Welzijn en Samenleving)	Globale actie continue proces	Binnen de reguliere middelen
Er wordt blijvend ingezet op de expertiseverhoging en ondersteuning van medewerkers in de gevangenissen door middel van: <ul style="list-style-type: none"> - De borging van expertise inzake aanpak van radicalisering en extremisme binnen het team hulp- en dienstverlening aan gedetineerden. - Een intensieve samenwerking met de verschillende hulp- en dienstverlenende partners, in de schoot van de Gemengde Commissie 'hulp- en dienstverlening aan gedetineerden'. - De instrumenten die uitgewerkt werden tijdens een visietraject tussen de Vlaamse partners en DG EPI bieden concrete handvaten voor medewerkers om aan de slag te gaan op de werkvloer. Concreet gaat het om een draaiboek dat de gezamenlijke visie en doelstellingen omschrijft, een draaiboek voor de implementatie van het lokaal casusoverleg, een gezamenlijk afsprakenkader voor informatie-deling tijdens het lokaal casusoverleg, een meldingsprocedure voor terugkoppeling na groepsactiviteiten, en een communicatie- en implementatieplan. Daaraan gekoppeld worden visitaties aan de lokale gevangenissen voorzien om ondersteuning te bieden rond de operationalisering van de 				

instrumenten naar de lokale context (vragen beantwoorden, en vormings- en opleidingsbehoeften of bijkomende ondersteuningsnoden detecteren).